

(א) מס' ד"א וזאת פ"א
 (ב) [מספחה פ"א לטפשים.
 א] [לפני א.ל.]. (ד) מיר פד:
 (ה) ע"י כסף משנה פ"א
 הלכה ח מהל' ק"פ בד"ה
 דנ"א, (ו) הי"ו לדעת רש"י
 ואין כן דעת המוספות
 והמנ"ס ז"ל, (ז) מספחה
 פ"ח ה"ג, (ח) שם, (ט) זכתי
 ק, (י) שם, (יא) ז"ל טמא מט,

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה דלא כרבי
 יהודה ור"י רשות דעלוי
 הפ"י וה"ח כ"ה מ"ה מלמד
 שמתמעטין ואם ימעת:

רבינו הגנאל

מכאן אמרו יפה שתיקה
 לחכמים ק"ו לטפשים.
 וכתוב גם אויל מחירש
 חכם יחשב אוטם שפתיו
 נבון. שתי חבורות
 שנמנעו פסחיהם אלו
 מושכין להם אחד וכו'.
 פ"י בני חבורה זו מושכין
 (לו) [להם] כבש אחד ובני
 חבורה האחרת מושכין
 להם הכבש האחר, אחד
 מבני חבורה זו בא ונמנה
 עם בני חבורה האחרת
 ואחד מבני חבורה האחרת
 בא לו ונמנה עם בני
 חבורה זו. וכן הן אומרים,
 אם זה הפסח שלנו הוא
 (ידינו) [ידך] משוכות
 משלך ונמניה על שלנו.
 ואם זה הפסח הוא שהיה
 לחבורתי ויש לך חלק
 בכללם הרי הוא [ך] (ידיך)
 [ידינו] משוכות משלנו
 ונמניה על שלך. ולמה
 צריכין אנו לך, מפני
 שאנו צריכין להיות מי
 שגמנו עתה על אותו
 הפסח מתחלה יהיה מנוי
 גם עכשיו עיקר וימנה
 אותם עמו. וכן עושין
 בני חבורה האחרת. כאשר
 פירשנו מעשה האחרת
 כך מעשה השניה. וכן
 חמש חבורות של חמשה
 חמשה ושל עשרה עשרה
 נמשכין להם אחד מכל וכו'
 הן אומרים ופשוטה היא.
 שנים שנתערבו פסחיהן
 זה מושך לו כבש אחד
 והוא מושך לו כבש אחד,
 זה מנמנה עמו אחד מן
 השוק על פסחו, והוא
 מנמנה עמו אחד על פסחו
 אחד מן השוק. ונמצאו
 בכל פסח שנים שנים,
 זה ראשון שהפרישו אותו
 הכבש שנתערב לפסחו
 מנה אותו הכבש שמשך
 לעצמו לזה שהביאו מן
 השוק ומנמנה עמו עליו,
 והולך אצל שמשן אותו
 הכבש השני, וגם הוא
 עושה כמעשה חברו. וכן
 הן אומרים, אם שלי
 הפסח הזה ידך משוכות

מי שהיה פרק תשיעי פסחים

צ"ט.

1. גם אויל מחירש חכם
 יחשב אוטם שפתיו נבון:
 משלי יו כח
 2. ואם ימעת הבית
 מדיית משה וְלָקַח הוּא
 וְשָׁכְנוּ הַקָּרֵב אֵל בֵּיתוֹ
 בַּמִּכְתָּב נִפְשֵׁת אִישׁ לְפִי
 אֲבָלוֹ וְתָכַסּוּ עַל הַשָּׁדָה:
 שמות יב ד

רבינו הגנאל (המשך)

מאורו שנמנית בו, ועכשיו
 נמנית על שלי, ואם
 שלך הוא, ידי משוכות
 משלי ונמנית על שלך.
 וכן עושה השני, נמצאו
 אותם שהביאו מן השוק
 הם עיקרים על הובה,
 והעיקרים שהיו מקודם
 נמנין עמהם, והכן שכל
 אחד מהם יוצא בעיקר
 פסחו של חברו בכלל
 אלו שהביאו מן השוק.
 ולפיכך אמרו לימא מתני'
 דלא כרבי יהודה, דנתיב
 ואם ימעת הבית מותר
 משה מלמד שמתמעטין
 והולכין ובלבד שיהא אחד
 מבני חבורה קיים דברי
 ר' יהודה. ר' יוסי אומר
 בלבד שלא ייח הפסח
 כמות שהוא, כלומר לא
 בא הכתוב אלא ללמד
 שלא יניחו הפסח כמות
 שהוא. ומשני ר' יוחנן
 אפילו תימא רבי יהודה
 היא מתני', כיון דאמר רבי
 יהודה אין שוחטין את
 הפסח על החיר, מעיקרא
 למנוי אחרתא בהדיה
 קאי, וכאלו האי דאית
 עכשיו ונמניה בהדיה על
 פסחו מלכתחלה בהדיה
 הוא כאלו נמנה על
 הראשון ותחיהו עיקרא
 ניהו, הלכך מבני החבורה
 דמי. אמר רב אשי
 מתני' נמי דיקא דצריך
 להשאר אחד מבני חבורה
 מוקתני וכן חמש חבורות
 של חמשה חמשה, ולא
 קתני (וכן חמשה) וכן
 חמש חבורות של ארבעה
 אחד מהן בחבורה שלי,
 רביאו אצלו מכל חבורה
 אחת, נמצאו בכל חבורה
 חמשה, ואלו הן חמש
 חבורות, ארבעה מהן
 חמשה חמשה, וחבורה
 אחת ארבעה, נמצאת
 חבורה זו שיש בה ארבעה
 הולך אחד מהן בכל
 חבורה. הלכו הארבעה
 בארבע חבורות ולא נשאר
 בחבורתן אחד אלא הן הן
 הארבעה שבאו ונתקבצו
 בה אחד מכל חבורה,
 ש"מ מולא קתני ארבעה
 אלא חמשה חמשה צריך
 שישאר אחד מבני חבורות
 קיים שם ש"מ.
 הדרן עלך מי שהיה
 טמא

ל"ו כולן לימשך ימנו עליו אחרים תחלה אבל לבני חבורה ראשונה לא
 קפיד קרא: **כיון דאמר ר' יהודה**, צפרקין דלעיל (דף ס"א). מעיקרא
 לאימנוי אחרתא עליה קאי ואפילו אין שם מערבות הלכך זה הבא מן
 השוק ונמנה עליו בכל מקום שהוא הוה ליה אחד מבני חבורה ראשונה:
מסני' נמי דייקא, דר' יהודה היא:

חמשה וארבעה לא, חמש חבורות
 שיש בהן אחת של ארבעה אנשים
 ואין זה כדי לתת חלק אחד לכל פסח
 ופסח לא שרי מתני': **מ"ט לאו משום**
דלא פש אחד מבני חבורה גביה,
 שאם נתחלפו פסחן של אלו לאותה
 חבורה שנתחלפה אחרי כן שיש
 ארבעה מארבע חבורות ומאומה של
 ארבעה לא הי' זה דלרבי יוסי טעמא
 משום דלריך אחד מצעליו שימנה זו
 את האחרון אבל לחבורה ראשונה
 דשעת לקיחה לא קפיד אפילו איכא
 בהו חבורה של ד' נמי איכא תקנתא
 שימנו מן השוק אחד עמהן בכל מקום
 שהוא פסחן ומנמנה עליו חמשה אנשים
 כדי לחלק אחד לכל פסח ואם אלא
 שמעת מינה אבני חבורה קפיד:

הדרן עלך מי שהיה טמא

הדרן עלך מי שהיה טמא וסליקא לה פסח שני

פסקי הלכות פסח שני בקצרה

לפי שאין היחידים עושין זשני אלא בזמן שרוב הקהל עשו הראשון.
 וכן אם היו רוב הקהל טמאים ומיעוטן צשאר טומאות הטמאי
 ממים עושין בראשון והמיעוטין אינן עושין לא בראשון לפי שאין
 טומאה דוחה בראשון אלא טומאת מת לבד ובשני אינן עושין לפי שאין
 עושין בפסח שני אלא אם נעשה הראשון בטוהרה. היו שלש הקהל
 טהורים ושליש טמאי ממים ושליש טמאים צשאר טומאות הטמאי
 ממים אינן עושין לא בראשון שהרי הן מיעוטין לגבי טהורים עם
 הטמאים משאר טומאות ובשני אינן עושין שהרי מיעוטן עשו בראשון.
 כיצד משערין הפסח לידע אם רוב הקהל טמאים או טהורים אין
 משערין בכל האוכלין שאפשר שיהיו עשרים נמנים על פסח א' ומשלחין
 אותו לשחוט ביד א' אלא משערין בכל הנכנסין לעזרה. ועד שהן מצחוץ
 קודם שתיכנסו כח הראשונה משערין אותן. פסח שהקריבוהו בטומאה
 נאכל בטומאה שמתחלתו לא צא אלא לאכילה. ואינו נאכל אלא לטמאי
 מת שנדחית להם הטומאה ולכיוצא בהן מטמאי טומאת מגע אבל לא
 לטמאים שטומאה יולאה מגופן ואם אכלו פטורין ואפילו אכלו טמאי
 מת מהאימורין שלו פטורין. (ב"ד"א שהפסח נאכל בטומאה כשנטמאו
 האיבור קודם זריקת הדם אבל אם נטמאו לאחר זריקת הדם לא יאכל.
 שטוהוהו צטהרה ונטמאו רוב האיבור קודם זריקת זורק את הדם
 והפסח לא יאכל. היו כלי שרת טמאים צשרך וכיוצא בו אע"פ שמתמאין
 את הצשר לא יעשוהו אלא שטהורים יאכלו אע"פ שהוא טמא שצטב
 שיאכל בטומאת צשר שהיא בלאו ולא יאכלוהו טמאי הגוף שהם צכרת:
 מה בין פסח ראשון לשני הראשון אסור צחמץ בצל יראה ובל ימלא
 ואינו נשחט על חמץ (ב"ד"א) וצריך ציקור ד' ימים ואין מוילאין ממנו חוץ
 לחבורה וטעון הלל צאכילתו ומציאין עמו חגיגה ואפשר שיצא בטומאה
 אם נטמא רוב הקהל טומאת מת אבל פסח שני חמץ ומנא עמו צבית
 (ב"ד"א) וצריך ציקור חוץ לחבורה וטעון הלל צאכילתו
 ומוילאין אותו חוץ לחבורה (ב"ד"א) ואין מציאין עמו חגיגה ואינו צא
 בטומאה ושיניהם דוחין את השבת וטעוין הלל צעשייתן ונאכלין עלי
 צבית אחד על מנא ומורכו ואין מוילאין מהן ואין שובצין בהן את
 העלם: נשים שנדחו לשני בין מפני טומאה ודרך רחוקה בין משאר
 אונם ושגגה הרי פסח שני להן רשות לפיכך אינן שוחטין עליהן צבני
 עלמנן צשבת צפסח שני. (האונן שמת לו מת אחר חרות צ"ד שצבני
 נתמייצ צב"פ שוחטין עליו וטובל ואוכל שאנינות לילה מרצבנן וכן (ב"ד
 לו מת צ"ג ונקב צ"ד אבל מת לו מת קודם חלות ידחה לשני ואם
 שחטו וחרקו עליו טובל ואוכל לערב. גר שנתייגר בין פסח ראשון לשני
 וכן קטן שהגדיל בין צ' פסחים חייצין צפסח שני ואם שחטו עליו
 בראשון פטור. הואה אינה דוחה צבת כגון (ב"ד) שהגיע ז' שלו צ"ד
 צשבת אין מוין עליו ואפילו חל הי"ג צשבת אין מוין עליו צ"ג אלא
 למחרת צ"ד ואין שוחטין עליו אלא ידחה לשני:
 (שאר עניני סדר וחובת ליל ט"ו מצואר הכל צש"ע א"ח)

מלאן אמרו. מפני דבר כזה אמרו יפה שתיקה כו' שאילו אמר ואמרו
 השני אין לו תקנה לא אמר ולא אמרו שניהן ראויין זה אוכל משלו כו':
לימא מתני'. דקתני שנים שנתערבו פסחיהן כו': **דלא כר' יהודה**.
 דבעי שיהא א' מבני חבורה הראשונה קיים עליו דהא ודאי אותן שנים

שהציאו מן השוק אינן משובצין מבני
 חבורה הואיל ולא היו צשעת לקיחתו.
 ועל כרחיק רבי יהודה אבני שעת
 לקיחתו קפיד דאי אמנוין צמר הכי
 כגי מאי איכא בין ידיה לרבי יוסי
 ונמנא שאם הוחלפו צשעת שמיטה
 על ידי התנאי והמשכה אין אחד מן
 הראשונים קיים עליו וישא דקתני
 דבעינן שוחלפו מכל חבורה לכל
 הפסח טעמא משום דבעי אמנוי
 ומימר אם שלך הוא הפסח הוא
 ידיו משוכות משלנו וממנינו על שלך
 ואם לאו דאיכא חד מצעליו הסם
 מלאן קא ממני עליה והיאך יכולין לומר
 וממנינו על זה בלא רשות צעליו: (ב)
ואם ימעת, ונמצא שיהא אחד מבני
 ונמשכין ובלבד שיהא אחד מבני
 החבורה קיים דאם ימעת משמע שיש
 שיעור: **כמות שהוא**. בלא צעלים ואם

בתיב צמורה איש איש כי יהיה טמא לנפש או צדרך רחוקה לכס
 או לדורומים ועשה פסח לה' צחדש השני צארבעה עשר יום
 בין הערצים ועשו אותו וגו' ככל חקת הפסח ועשו אותו. ושנינו שאף
 כל אונם צמשמע שאם נאנס או שגג בראשון יעשה צשני אלא שטמא
 ודרך רחוקה פטורין מן הכרת אפילו הויד צשני ושאר אונסין בראשון
 אם הויד צשני חייב כרת. אבל הויד בראשון בלא שום אונם ושגגה
 אפילו נאנס צשני חייב כרת: איזהו דרך רחוקה מי שהיה צינו וצין
 וירושלים יום י"ד עם עליית ששצבוה צהמות או שהיה צירושלים והיה
 מולה צרגליו ולא הגיע לעזרה עד שצבד זמן הקרצה הרי זה אונם
 ואינו צדרך רחוקה. היה צבוש ציד ישראל חוץ לחומת ירושלים
 והצטיחוהו לצאת לערב שוחטין עליו אבל נחצב ציד נכרים אין שוחטין
 עליו עד שיצא ואם שחטו עליו ויאלה הרי זה אוכל. שחטו עליו ולא יאלה
 וכן האונן והחולה והזקן שיכולין לאכול ששחטו עליהן ואחר שזורק
 הדם נטמאו צמת ואינן יכולין לאכול פטורין מפסח שני (וכן כל מי
 שהיה ראוי צשעת שמיטה וחריקה ונדחה אחר כך פטור מפסח שני.
 טמא שיכול להטיר צפסח ראשון ולא טובל ויש צטומאתו וכן הערל
 שלא מל בראשון הרי זה הויד בראשון: ואיזהו טמא נדחה לפסח שני
 כגון זבים חצות נדות ויולדות וצועלי נדות אבל כגוע צבנלה ושרץ
 וכיוצא בהם ציום י"ד הרי זה טובל ושוחטין עליו אחר שצטבול ואוכל
 לערב. וצ שראה צ' ראיות וצבל צשציעי שוחטין עליו ואוכל לערב וכן
 שזמרת יום כנגד יום ואם ראו אחר זריקת הדם פטורין מפסח שני
 ואין שוחטין על הנדה צשציעי שלה: טמא מת שחל ז' שלו צע"פ אף
 על פי שהזהר עליו וצבל וראוי לאכול קדשים לערב אין שוחטין עליו
 ונדחה לשני צד"א שנטמא בטומאת מת שהגויר מגלה עליהן אבל
 בטומאת מת שאין הגויר מגלה עליהן שוחטין עליו צז' שלו אחר הואה
 וצבילה. מי עשעה פסח צחוקת שהוא טהור ואח"כ נודע לו שהיה
 טמא בטומאת התהום פטור מפסח שני אבל נודע לו שנטמא בטומאת
 ודאי חייב צפסח שני. צד"א צטוהר אבל טמא כגון (ב"ד) טמא מת שנטמא
 בטומאת התהום צששי שלו אע"פ שנודע לו אחר עשעה הפסח חייב
 צפסח שני שחוקת הטמא טמא עד שצטוהר ספק טומאת התהום טהור
 לפסח: בטומאת מת בין ודאי בין ספקו יחידים שהן מיעוט הצבור
 נדחין ולא צבור אפילו הם מנחה קהל אין נדחין שאם היה צפסח ראשון
 רוב הקהל או הכהנים או כלי השרת טמאים בטומאת מת עושין הפסח
 הטמאים עם הטהורים בטומאה אפילו היה צרוב הטמאים רק א'
 [עודף]. היו מנחה על מנחה כולן עושין בראשון והטהורים עושין
 לעלמן צטהרה וטמאים לעלמן בטומאה. היו הנשים משלימין לרוב
 טהורים הטהורים עושין הראשון והטמאין אינן עושין לא הראשון ולא
 השני. היו רוב הקהל טמאים צשאר טומאות ומיעוטן טמאי מת אותן
 טמאי מת אינן עושין לא בראשון לפי שהן מיעוט וגם שני אינן עושין

בעזרת האל יתברך נשלם סדר פסח ראשון ושני